

NIEUWE TECHNOLOGIE IN DE GEZONDHEIDSZORG: EEN COMPLEX SPEELVELD

tekst: Arie Verhoef

 De gezondheidstechnologie ontwikkelt zich snel. De Haagse Hogeschool doet veel onderzoek naar de toepassing van nieuwe technologieën als het gaat om *vitality*, *cure* en *care*. Deirdre Beneken genaamd Kolmer, lector Mantelzorg aan De Haagse Hogeschool, en Ineke van der Meule, directeur Centrum voor Lectoraten en Onderzoek, over de uitdaging om instrumentele en relationele paradigma's in elkaar te laten grijpen die van nature niet hand in hand gaan.

“De jonge professionals die wij opleiden, krijgen te maken met zorgvragen en de toepassing van nieuwe technologieën. Als lector Mantelzorg hecht ik veel waarde aan de communicatie daarover tussen professionals, zorgvragers en mantelzorgers. Zeker omdat die twee paradigma's – instrumenten en zorgverlening – niet van nature hand in hand gaan.” Beneken genaamd Kolmer hoopt daarom dat engineers steeds meer vanuit een pluralistisch kader met nieuwe technologieën bezig zijn. “Dat zij al in de onderzoeks- en ontwikkelingsfase samenwerken met de eindgebruikers en hun naasten. Die samenwerking noem ik ook wel ‘Care Justitia’: zorgvragers, mantelzorgers en beroepskrachten gezamenlijk op zoek naar een rechtvaardig evenwicht in de zorgsituatie. Technologie kan aan dat samenspel bijdragen.”

Van der Meule: “Nieuwe technologieën in de intramurale of thuiszorg vergen andere zorgprocessen. Wij doen ook onderzoek naar de vraag wat dat betekent voor de zorgketen en maken onze studenten daarmee vertrouwd.”

Zorgsituatie centraal

Mantelzorg is een van de lectoraten aan De Haagse Hogeschool die zich bezighouden met de noodzaak en implicaties van de toepassing van moderne technologieën. Van

der Meule: “De gemeente Den Haag heeft ons gevraagd een lectoraat te initiëren dat onderzoek doet naar de vraag hoe de formele wereld van de zorg kan samenwerken met en ondersteuning kan bieden aan de informele wereld van de mantelzorg. Ons lectoraat Mantelzorg heeft onder leiding van Deirdre het voortouw genomen.”

Beneken genaamd Kolmer: “Op grond van onderzoek en de handelingspraktijk hebben we geconcludeerd dat we niet langer moeten uitgaan van de zorgvrager, maar van de zorgsituatie. Daarbij speelt de familie, dus de informele kant, een belangrijke rol. De interactie met het beroepenveld en de familie is essentieel. Maak je in die situatie ook gebruik van nieuwe technologieën, dan is het invoegen ervan in de gezinssituatie belangrijk. Die technologie is geen vervanging van, maar een hulpmiddel voor de professionele zorg of mantelzorg, met als doel de kwaliteit van leven te vergroten.

Stel dat een zoon van een dementerende moeder een technische tool heeft gekregen die aangeeft waar zijn moeder is. Hij merkt tijdens een vergadering dat zijn moeder onverwachts haar appartement verlaat. Wie doet dan wat en wanneer? Daarover moeten mantelzorgers en professionals afspraken hebben gemaakt. Anders heeft het hulpmiddel geen nut.”

“HET GEZAMENLIJK ONTWIKKELEN EN TOEPASSEN VAN NIEUWE TECHNOLOGIE DRAAGT BIJ AAN KWALITEIT VAN LEVEN”

Complex speelveld

Het onderzoek van De Haagse Hogeschool op het gebied van gezondheidstechnologie betreft vitality, cure en care. Van der Meule ontkent dat cure is voorbehouden aan academici en care aan mbo'ers. Dat dus het hbo uit de zorgketen is verdwenen. “De veranderende samenleving vraagt juist om hbo-opgeleide mensen in de zorgketen. Onze hogeschool is met een aantal zorghuizen in gesprek over de toegevoegde waarde van hbo-gevormde professionals in het bieden van meer kwaliteit van leven aan de cliënten of patiënten.”

Beneken genaamd Kolmer: “De regering wil dat rond 2020 alle zorghuizen zijn vervangen door wijkgerichte zorgoplossingen. Zij is van plan te investeren in dit beleidsvoornemen. De Academie voor Gezondheid en de Academie voor Sociale Professions leveren jonge professionals af die veel in de wijken werken. Dit is een interessant en complex speelveld, waar vele thema's samenkomen.

In de transitie van residentiële zorg naar wijkgericht werken krijgen we te maken met de ontwikkeling en het gebruik van nieuwe technologieën en met het belang van een goede communicatie. Het is cruciaal dat de hogeschool niet alleen aansluit bij deze

maatschappelijke ontwikkelingen, maar er ook een voortrekkersrol in speelt. Dat academiectoren, docentonderzoekers en lectoren gezamenlijk bekijken wat dit betekent voor de curricula van De Haagse Hogeschool. Want wanneer de samenleving de hogeschool vraagt om onderzoek te doen naar de toepassing van gezondheidstechnologie, is het van belang om visie en onderzoeksresultaten terug te zien in de curricula van de opleidingen.”

Praktijkgericht onderzoek

Van der Meule: “We hebben het nu steeds over zorgvragers en mantelzorg. Het onderzoek op onze hogeschool beperkt zich daar evenwel niet toe. We doen ook veel onderzoek op het gebied van vitaliteit. Iedereen weet dat gezond eten en meer bewegen beter is voor onze gezondheid. Maar hoe zorgen we ervoor dat dit vertaald wordt in acties? Het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving heeft in dit kader bijvoorbeeld onderzoek gedaan naar het energiegebruik en de plezierbeleving van kinderen die spelen met interactieve twinkeltégels. Een ander voorbeeld is de bijdrage van onze hogeschool aan de ontwikkeling van rolstoelen en ski's voor speciale doelgroepen.”

“WE MOETEN ONZE OGEN EN OREN WIJD OPEN HOUDEN VOOR WAT IN DE SAMENLEVING GEBEURT OM DE KWALITEIT VAN LEVEN TE VERGROTEN”

Van der Meule noemt nog een ander onderzoeksgebied als het gaat om de toepassing van gezondheidstechnologie. “Revalideren associëren wij vaak direct met volwassenen. Voor revaliderende kinderen is in de samenleving minder aandacht, terwijl we de methoden voor volwassenen niet een-op-een kunnen toepassen op kinderen. Om in die lacune te voorzien, heeft ons lectoraat Revalidatie de taak te onderzoeken wat kinderen en jongeren nodig hebben om goed te kunnen revalideren, binnen hun eigen belevingswereld.”

Beneken genaamd Kolmer: “Hiermee raakt Ineke een kern van het zorgonderzoek dat vanuit het CLO wordt uitgevoerd. Dat is bij uitstek praktijkgericht. Hoe zorgen we ervoor dat de opgedane kennis op de werkvloer in praktijk wordt gebracht? In dat proces is fine tuning heel belangrijk: waar kunnen wij, lectoren en docent-onderzoekers, resultaten van onderzoek precies invoegen? De visie van lectoren en docenten op technologie en gezondheid bepaalt mede hoe studenten worden opgeleid en dus ook of het invoegen in het onderwijs slaagt!”

Toekomstvisie

Binnen De Haagse Hogeschool heeft het Centrum van Lectoraten en Onderzoek een stu-

rende rol als het gaat om de inzet van onderzoek. Van der Meule: “Wij luisteren natuurlijk naar wat leeft bij de opleidingen en we weten wat er landelijk speelt. Maar daarmee is niet alles gezegd. Want als hogeschool lever je de professionals van de toekomst af. Daarom selecteren we onze lectoren op hun toekomstvisie voor hun vakgebied. Op hun vermogen om antwoorden te geven op vragen die nog niet zijn gesteld, om naar voren te kijken.”

Beneken genaamd Kolmer: “Naar de toekomst kijken doe je altijd in samenwerking met andere partijen zoals gemeenten, bedrijven, non-profitorganisaties en beroepsverenigingen. En bij voorkeur zowel nationaal als internationaal. Dit is niet alleen belangrijk voor het initiëren van onderzoek, maar ook voor de toepassing van de resultaten. Internationale en interculturele relaties kunnen de gezamenlijke blik op de toekomst verrijken. Door deze interactie heeft het pluralistisch denken en werken een grote kans van slagen. Daarbij gaat het om ontmoeting waardoor synergie kan ontstaan. Dit gaat verder dan het universalistisch denken of het relativistisch werken. De Haagse Hogeschool is door haar internationale karakter bij uitstek geschikt voor intercultureel samenwerken. Het gezamenlijk ontwikkelen en toepassen van nieuwe technologie draagt bij aan kwaliteit van leven in de breedste zin.” ■